

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΒΙΑ

Ο Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας (ΣΔΓ) χαιρετίζει το Σχέδιο Νόμου «για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας» που κατατέθηκε πρόσφατα στη Βουλή, ως ένα σημαντικό βήμα για την αντιμετώπιση του σοβαρού αυτού κοινωνικού προβλήματος. Αρχικό κείμενο ΣχΝ είχε θέσει σε δημόσια διαβούλευση, στις 25.11.2005, ο Υπουργός Δικαιοσύνης, του οποίου είχε προηγηθεί Πόρισμα της «Ομάδας Εργασίας για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας και της βίας κατά των συνοικούντων προσώπων», που είχε συγκροτηθεί με απόφαση του Υπουργού ΕΣΔΔΑ, κατόπιν πρωτοβουλίας της Γενικής Γραμματείας Ισότητας, της 8.7.2005. Παρατηρήσεις επί του αρχικού ΣχΝ διατύπωσε η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ), βάσει παρατηρήσεων της Προέδρου της, Καθηγήτριας κας Αλίκης Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου, της εκπροσώπου του ΣΔΓ και του εκπροσώπου του Ελληνικού Τμήματος της Διεθνούς Αμνηστίας, ως μελών της ΕΕΔΑ¹.

I. - Βασικές παρατηρήσεις που διατύπωσαν ο Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας και η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου σχετικά με το αρχικό ΣχΝ

α) Η συντριπτική πλειοψηφία των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας είναι γυναίκες και παιδιά. Πρόκειται για **κοινωνικό φαινόμενο που αποτελεί κατάλοιπο προκαταλήψεων** για τους άνισους – σε βάρος των γυναικών – ρόλους των φύλων. Την κοινωνική αυτή πραγματικότητα, που συνιστά την ουσία του προβλήματος και της οποίας έχει άμεση γνώση ο ΣΔΓ από την 25ετή εμπειρία του Νομικού Συμβουλευτικού Τμήματός του, έλαβε υπόψη και εξέθεσε στο Πόρισμά της η Ομάδα εργασίας ΥΠΕΣΔΔΑ, όχι όμως το αρχικό ΣχΝ, ούτε στην Αιτιολογική Έκθεσή του, που έπρεπε να παρέχει σχετικά στοιχεία για την ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεών του, ούτε στο κείμενό του, που έπρεπε να προβλέπει τις αναγκαίες υποστηρικτικές δομές.

β) Η **συμπληρωματική νομοθετική ρύθμιση** του θέματος είναι αναγκαία. Πρέπει όμως να είναι εμπνευσμένη από άλλο πνεύμα και να είναι συνολική, δηλαδή, **διπτή**, όπως προτάθηκε από την Ομάδα Εργασίας ΥΠΕΣΔΔΑ και την ΕΕΔΑ:

ι) Από άποψη ποινική, κυρίως με την καθιέρωση ως **επιβαρυντικής περίπτωσης** των σχετικών πράξεων βίας κάθε μορφής, που προβλέπει ο Ποινικός Κώδικας (ΠΚ), και όσων προστεθούν με το νέο νόμο, το γεγονός ότι διαπράχθηκαν «ενδοοικογενειακά», καθώς και με τις αναγκαίες τροποποιήσεις και συμπληρώσεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (ΚΠΔ). Από άποψη δε αστική, με τις αναγκαίες τροποποιήσεις και συμπληρώσεις του Αστικού Κώδικα (ΑΚ) και του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (ΚΠολΔ). Με τον τρόπο αυτόν θα επιτυχανόταν **ασφάλεια δικαίου**, και

συνακόλουθα καλύτερη προστασία των θυμάτων. Η Ομάδα εργασίας του ΥΠΕΣΔΔΑ ανέφερε διατάξεις των Κωδίκων που έπρεπε να τροποποιηθούν, με την προαναφερόμενη έννοια, στις οποίες η ΕΕΔΑ πρόσθεσε και παραδείγματα άλλων διατάξεων, σημειώνοντας ότι τις παρέλειπε το αρχικό ΣχΝ.

ii) Ταυτόχρονα, με την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας ως **κοινωνικού προβλήματος**, η λύση του οποίου θα καταστήσει τις ποινικές διατάξεις αποτελεσματικές, ενώ θα παραμείνουν αναποτελεσματικές, εφόσον δεν αντιμετωπισθεί σωστά κι αυτό. Για το σκοπό αυτόν, θα πρέπει να ενισχυθούν και ν' αυξηθούν οι υπηρεσίες στήριξης των θυμάτων, και της οικογένειας γενικότερα, και να συσταθεί ειδικό σώμα οικογενειακών κοινωνικών λειτουργιών, που θα έχει πρωταρχικό ρόλο και κατά την ποινική διαμεσολάβηση, ώστε να επιτευχθεί όχι μόνον η καταστολή, αλλά και η πρόληψη. Θα πρέπει επίσης να καθιερωθεί ειδική εκπαίδευση και τακτική μετεκπαίδευση των αστυνομικών στον τρόπο χειρισμού περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας.

γ) **Να εκπονηθεί Εθνικό Σχέδιο Δράσης** για την πρόληψη και καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας (πρόταση Ομάδας εργασίας ΥΠΕΣΔΔΑ που υιοθέτησε η ΕΕΔΑ).

II. Παρατηρήσεις του Συνδέσμου για τα Δικαιώματα της Γυναίκας σχετικά με το νέο ΣχΝ

Το νέο ΣχΝ, που κατατέθηκε στη Βουλή, παρουσιάζει ορισμένες βελτιώσεις, σε σχέση με το αρχικό ΣχΝ. Διατηρεί όμως ορισμένες αδυναμίες, που πρέπει να αντιμετωπισθούν, ώστε να εκπληρώσει καλύτερα τον σκοπό του. Ειδικότερα:

Η **Αιτιολογική Έκθεση** συμπληρώθηκε με ορισμένες επισημάνσεις, που τοποθετούν το πρόβλημα στο ορθό πραγματικό και νομικό πλαίσιο του. Αναφέρει ότι «το φαινόμενο αυτό εκδηλώνεται πρωτίστως εις βάρος των γυναικών, παραβιάζοντας ευθέως την αναγνωρισμένη από το Σύνταγμα αρχή της ισότητας των φύλων², με αποτέλεσμα να παρεμποδίζεται καθοριστικά και, σε κάθε περίπτωση, αρνητικά η ελεύθερη ανάπτυξη της γυναικείας προσωπικότητας».

Διατάξεις του νέου ΣχΝ: ενδεικτικές παρατηρήσεις και προτάσεις:

A'. Γενικές διατάξεις

α) Στο άρθρο 1§2 περίπτ. α' ΣχΝ (ορισμός της οικογένειας) προστέθηκε ο όρος «γονείς», ώστε να είναι σαφές ότι στην έννοια αυτή περιλαμβάνονται και οι μονογονεϊκές οικογένειες. Εξακολουθούν όμως να μην αποτελούν οικογένεια, κατά την έννοια του ΣχΝ, τα πρόσωπα που είναι υπό επιτροπεία, δικαστική συμπαράσταση ή είναι τοποθετημένα σε ανάδοχη οικογένεια και ο επίτροπος, ο δικαστικός συμπαραστάτης ή οι ανάδοχοι γονείς τους, εφόσον συνοικούν, παρά μόνον εφόσον ως επίτροπος, δικαστικός συμπα-

1. Βλ. Παρατηρήσεις-Απόφαση της ΕΕΔΑ σχετικά με το Σχέδιο Νόμου «για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας», της 9.3.2006.

ραστάτης ή ανάδοχοι γονείς έχουν ορισθεί μέλη της οικογένειας (άρθρο 1§2 περίπτ. β' του ΣχΝ). Θα έπρεπε, σε κάθε περίπτωση, κι αυτά τα πρόσωπα να θεωρούνται οικογένεια, εφόσον συνοικούν, η δε οικογένεια αυτή να περιλαμβάνει και τα λοιπά μέλη της οικογένειας του επιτρόπου, του δικαστικού συμπαραστάτη ή των ανάδοχων γονέων, εφόσον κι αυτά συνοικούν μαζί τους.

β) Στο άρθρο 1§3 εδ. β' ΣχΝ (πράξεις ενδοοικογενειακής βίας) προστέθηκαν και οι προβλεπόμενες από τα άρθρα 299 (ανθρωποκτονία με πρόθεση) και 311 (θανατηφόρα βλάβη) ΠΚ πράξεις. Εξακολουθούν όμως να παραλείπονται από την έννοια αυτήν άλλες αξιόπινες πράξεις που πρότεινε η ΕΕΔΑ (βλ. ιδίως παρ. 23 Παρατηρήσεων ΕΕΔΑ).

γ) Το άρθρο 1§3 εδ. β' ΣχΝ συμπληρώθηκε, ώστε να περιλαμβάνονται στην έννοια της ενδοοικογενειακής βίας, εφόσον τελούνται «ενώπιον ανηλίκου» (και όχι μόνον κατά του ίδιου του ανηλίκου), όλες οι αξιόπινες πράξεις που αναφέρει το ΣχΝ (όχι μόνον η σωματική βλάβη, όπως προέβλεπε το αρχικό ΣχΝ). Εντούτοις, επιβαρυντική περίπτωση αποτελεί **μόνον** η ενώπιον του ανηλίκου πρόκληση **σωματικής βλάβης** (άρθρο 6§3 ΣχΝ), και όχι και η διάπραξη των λοιπών πράξεων ενδοοικογενειακής βίας. Η σημαντική αυτή καινοτομία του ΣχΝ θα ήταν πιο αποτελεσματική, αν αφορούσε **κι άλλες αξιόπινες κατά τον ΠΚ πράξεις**, όπως πρότεινε η ΕΕΔΑ (βλ. πιο πάνω, β') με τροποποίηση των αντίστοιχων διατάξεων του ΠΚ, ώστε ν' αποτελεί **επιβαρυντική περίπτωση η τέλεση κάθε μιας από τις πράξεις αυτές ενώπιον ανηλίκου**.

Β'. Αστικές διατάξεις

α) Το άρθρο 3 ΣχΝ καθιερώνει την ενδοοικογενειακή βία ως **τεκμήριο κλονισμού του γάμου**, με τροποποίηση του σχετικού άρθρου 1439 ΑΚ, και όχι με αόριστη, μη ενταγμένη στον ΑΚ, διάταξη, όπως εκείνη του αρχικού ΣχΝ. Εντούτοις, **δεν ακολουθείται η ίδια, και ορθή, νομοτεχνική μέθοδος στο άρθρο 4 ΣχΝ** (σωματική βλάβη σε βάρος ανηλίκου ως κακή άσκηση της γονικής μέριμνας) και στο **άρθρο 5 ΣχΝ** (χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης), τα οποία απλώς παραπέμπουν στα άρθρα 1532 και 932 ΑΚ, αντίστοιχα.

β) Το άρθρο 4 ΣχΝ εξακολουθεί να αναφέρεται στη βία κατά ανηλίκων, μόνον όταν αυτή χρησιμοποιείται «ως μέσον **σωφρονισμού στο πλαίσιο της ανατροφής τους**». Ο περιορισμός αυτός είναι αδικαιολόγητος. Προτιμότερη διατύπωση θα ήταν: «**βία σε βάρος ανηλίκων, έστω και αν χρησιμοποιείται ως μέσο σωφρονισμού στο πλαίσιο της ανατροφής τους**», όπως πρότεινε η ΕΕΔΑ (βλ. Παρατηρήσεις ΕΕΔΑ, παρ. 29).

γ) Επιπλέον, οι πράξεις ενδοοικογενειακής βίας, όπως π.χ. η συμμετοχή σε αυτοκτονία μέλους της οικογένειας (που περιλαμβάνεται στις πράξεις που πρότεινε η ΕΕΔΑ να καταστούν πράξεις ενδοοικογενειακής βίας, με προσθήκη επιβαρυντικής περίπτωσης στη σχετική διάταξη του ΠΚ), θα έπρεπε να καταστούν **και λόγοι αποκλήρωσης και αναξιοτήτας**, με κατάλληλη προσαρμογή των άρθρων 1839 και 1860 ΑΚ, όπως πρότεινε η ΕΕΔΑ.

Γ'. Ποινικές διατάξεις

1) Άρθρο 6 ΣχΝ (ενδοοικογενειακή σωματική βλάβη):

α) Η παρ. 1 αντιστοιχεί στο άρθρο 308 ΠΚ (απλή σωματική βλάβη), η δε παρ. 2, κατά το α' εδάφ. της, αντιστοιχεί

στο άρθρο 309 ΠΚ (επικίνδυνη σωματική βλάβη), ενώ κατά το β' εδάφ. της, αντιστοιχεί στο άρθρο 310 ΠΚ (βαριά σωματική βλάβη). Μόνον όμως η παρ. 1 παραπέμπει στη διάταξη του ΠΚ που καθορίζει την αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος (άρθρο 308§1 εδάφ. α'). Έτσι, η αντικειμενική υπόσταση των εγκλημάτων της παρ. 2 δεν προσδιορίζεται επαρκώς, όπως γίνεται στο άρθρο 310§2 ΠΚ.

β) Η παρ. 3 καθιστά επιβαρυντική περίπτωση την τέλεση της προβλεπόμενης στην παρ. 1 πράξης (σωματική κάκωση ή βλάβη της υγείας) «εις βάρος εγκύου ή ενώπιον ανηλίκου μέλους της οικογένειας ή σε βάρος μέλους της το οποίο, από οποιονδήποτε λόγο, είναι ανίκανο να αντισταθεί» (βλ. όμως και πιο πάνω, παρατηρήσεις υπό Α', τελευταία παρ.).

γ) Η παρ. 4 τιμωρεί βαρύτερα την πράξη της 1^{ης} παραγρ, εφόσον «**συνιστά μεθοδευμένη πρόκληση έντονου σωματικού πόνου ή σωματικής εξάντλησης επικίνδυνης για την υγεία ή ψυχικού πόνου ικανού να επιφέρει σοβαρή ψυχική βλάβη, ιδίως με την παρατεταμένη απομόνωση του θύματος**». Και οι δυο αυτές διατάξεις, που υπήρχαν και στο αρχικό ΣχΝ, είναι επιτυχείς.

δ) Η παρ. 5, η οποία επεκτείνει την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 6 και σε περιπτώσεις που «ο δράστης εργάζεται σε φορέα παροχής κοινωνικής μέριμνας, η δε πράξη του στρέφεται σε βάρος προσώπου³, το οποίο δέχεται τις υπηρεσίες του φορέα αυτού», είναι επίσης επιτυχής νέα διάταξη. Δεδομένου όμως ότι αφορά οπωσδήποτε και τα προβλεπόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 6 αδικήματα, η παρατήρηση ότι η αντικειμενική υπόσταση των εγκλημάτων της παρ. 2 δεν προσδιορίζεται επαρκώς (πιο πάνω α'), έχει σημασία και για την παρ. 5.

2. Άρθρο 7§1 ΣχΝ (παράνομη βία): Η διάταξη αυτή, που αντιστοιχεί στο άρθρο 330 ΠΚ, εξακολουθεί να περιορίζει την ισχύουσα αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος αυτού, απαιτώντας και «**σπουδαίο και άμεσο κίνδυνο**», στοιχείο που δεν υπάρχει στο άρθρο 330 ΠΚ. Έτσι, περιορίζει και τις δυνατότητες τιμωρίας του ως εγκλήματος ενδοοικογενειακής βίας (βλ. Παρατηρήσεις ΕΕΔΑ, παρ. 25). Εξάλλου, δεν είναι κατανοητό, γιατί δεν προστέθηκε και στο άρθρο αυτό παράγραφος αντίστοιχη με την πιο πάνω παρ. 5 του άρθρου 6 ΣχΝ (δράστης εργαζόμενος σε φορέα παροχής κοινωνικής μέριμνας).

3. Άρθρο 8 ΣχΝ: Το άρθρο αυτό τροποποιεί τις διατάξεις των άρθρων 336§1 και 338§1 ΠΚ, απαλείφοντας τον όρο «εξώγαμη», ώστε ο βιασμός και η κατάχρηση σε ασέλγεια να καθίστανται αξιόπινα και όταν τελούνται εντός γάμου. Η διάταξη αυτή είναι πολύ επιτυχής, τόσο λόγω της διευρύνσης της αντικειμενικής υπόστασης των εγκλημάτων που αφορά, όσο και διότι ακολουθεί τη νομοτεχνικά ορθή μέθοδο, τροποποιώντας τις σχετικές διατάξεις του ΠΚ.

4. Άρθρο 9 ΣχΝ: Η παρ. 1 διευρύνει κατά τρόπο επιτυχή την αντικειμενική υπόσταση της ενδοοικογενειακής προσβολής της γενετήσιας αξιοπρέπειας, που τιμωρεί το άρθρο 337 ΠΚ, θέτοντας ως προϋπόθεση την προσβολή «**με ιδιαίτερα ταπεινωτικό λόγο ή έργο**» (αντί «με ασελγείς χειρονομίες ή προτάσεις που αφορούν ασελγείς πράξεις»), και μη απαιτώντας να προσβάλλεται η αξιοπρέπεια «βάνουσα». Επίσης επιτυχείς είναι και οι παρ. 2, που καθιστά την ποινή αυστηρότερη από εκείνη του αρχικού ΣχΝ, όταν ο παθών

2. Εδώ υπάρχει ένα τυπογραφικό λάθος: αναφέρεται το άρθρο 4 παρ. 1 του Συντάγματος, ενώ την ισότητα των φύλων επιτάσσει το άρθρο 4 παρ. 2.

3. Ορθότερη διατύπωση θα ήταν «η πράξη του στρέφεται κατά πρόσωπου...» ή «τελείται εις βάρος πρόσωπου...».

είναι ανήλικος, και η παρ. 3 που αντιστοιχεί στην παρ. 5 του άρθρου 6 ΣχΝ (πιο πάνω, αριθ. 1 δ').

5. Άρθρο 10 ΣχΝ (παρακώλυση απονομής της δικαιοσύνης): η διάταξη αυτή, που τιμωρεί όποιον «με πρόθεση απειλεί μάρτυρα ή μέλος της οικογένειάς του ή ασκεί βία εναντίον τους ή τους δωροδοκεί με σκοπό την παρακώλυση απονομής της δικαιοσύνης», είναι επιτυχής και θα έπρεπε να ενταχθεί στον ΠΚ, ώστε να ισχύει σε όλες τις δίκες.

6. Άρθρα 11-14 ΣχΝ: διατηρούν το ίδιο σύστημα ποινικής διαμεσολάβησης που προέβλεπε το αρχικό ΣχΝ, το οποίο η ΕΕΔΑ δεν είχε θεωρήσει ικανοποιητικό. Ειδικότερα:

- Ο Εισαγγελέας, ο οποίος, κατά τις διατάξεις αυτές, διεξάγει τη διαμεσολάβηση, δεν διαθέτει, κατά κανόνα, την κατάλληλη κατάρτιση, αλλά ούτε και τον χρόνο ν' ασχοληθεί με τέτοια ζητήματα, λόγω του εξαιρετικού φόρτου εργασίας του. Είναι απολύτως αναγκαία η ίδρυση και ενίσχυση των υποστηρικτικών δομών, και η σύσταση ειδικού σώματος κατάλληλα εκπαιδευμένων οικογενειακών λειτουργιών που να μπορούν να τον συνδράμουν, ή στους οποίους θα έχουν τη δυνατότητα να προσφύγουν απευθείας τα θύματα.
- Σημαντικό ρόλο παίζει και η Αστυνομία, της οποίας όμως τα όργανα δεν έχουν την κατάλληλη εκπαίδευση. Άξια συγχαρητηρίων είναι πάντως η ΕΛ.ΑΣ για την πρόσφατη έκδοση Εγχειριδίου με θέμα την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας⁴ (βλ. Παρατηρήσεις ΕΕΔΑ παρ. 18-19). Το Εγχειρίδιο αυτό τονίζει την πραγματική διάσταση του προβλήματος («από τις πιο συνηθισμένες μορφές ενδοοικογενειακής βίας είναι αυτή που εκδηλώνεται από τον (πρώην ή νυν) σύζυγο ή σύντροφο προς τη σύζυγο ή σύντροφο, αντίστοιχα») και τη σημασία της «αντιμετώπισης της κακοποίησης των γυναικών». Αξιοσημείωτο είναι ότι τα αδικήματα που αναφέρει το Εγχειρίδιο, ως παραδείγματα πράξεων ενδοοικογενειακής βίας που ήδη τιμωρούνται από τον ΠΚ, είναι περισσότερα από εκείνα που περιλαμβάνει το ΣχΝ. Ορθά, επίσης, αναφέρει το Εγχειρίδιο ότι «για την αντιμετώπιση του φαινομένου αυτού απαιτούνται συντονισμένες και εξειδικευμένες δράσεις σε πολλά επίπεδα, και όχι μόνο στο πλαίσιο της άσκησης αστυνομικών αρμοδιοτήτων». Το Εγχειρίδιο παρέχει οδηγίες για την αντιμετώπιση κάθε περιστατικού «κατά τέτοιο τρόπο, ώστε το θύμα να αισθανθεί αμέσως ασφάλεια και προστασία» και καλεί τους αστυνομικούς να δίνουν προτεραιότητα στον χειρισμό τέτοιων υποθέσεων. Επίσης υποδεικνύει τον τρόπο με τον οποίο οφείλει ο αστυνομικός – κατά το δυνατό, του ίδιου φύλου με το θύμα – να συζητήσει μαζί του. Επισημαίνει όμως και την ανάγκη παραπομπής του θύματος σε υπηρεσίες που παρέχουν συμβουλευτική και ψυχολογική στήριξη, επισυνάπτει δε και σχετικό Πίνακα.
- Όπως παρατήρησε και η ΕΕΔΑ, το Εγχειρίδιο αυτό είναι ένα σημαντικό βήμα. Πρέπει όμως απαραίτητα να συνοδευθεί με τη στελέχωση των αστυνομικών τμημάτων με προσωπικό που θα έχει ειδικευθεί, και θα μετεκπαιδεύεται τακτικά, για την αντιμετώπιση περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας – γυναίκες αστυνομικούς που, κατά προτίμηση, θα συζητούν με τα θύματα, αλλά και άνδρες αστυνομικούς, ώστε να καταπολεμηθούν τα στερεότυπα που τους επηρεάζουν –, ενώ σε όλο το αστυνομικό προσωπικό θα επιβάλλεται ως υπηρεσιακό καθήκον η

κατάλληλη αντιμετώπιση των περιστατικών αυτών. Επίσης, οι υπηρεσίες στήριξης, στις οποίες παραπέμπει η αστυνομία, πρέπει οπωσδήποτε να ενισχυθούν με ειδικευμένο προσωπικό και να αυξηθούν.

7. Δικονομικές διατάξεις:

α) Άρθρο 16 ΣχΝ (αναστολή παραγραφής): όπως παρατήρησε η ΕΕΔΑ, η αναστολή της παραγραφής έως την ενηλικίωση του θύματος, που προβλέπει το άρθρο αυτό, θα έπρεπε να αφορά όλα τα εγκλήματα ενδοοικογενειακής βίας που τελούνται κατά ανήλικου.

β) Άρθρο 19§2 ΣχΝ (εξέταση ανηλικών μελών της οικογένειας στο ακροατήριο του δικαστηρίου ως μαρτύρων): η διάταξη αυτή δεν είναι αρκετά προστατευτική, αφού επιτρέπει και την εξέταση στο ακροατήριο, εφόσον αυτό κρίνεται αναγκαίο από το δικαστήριο. Προτιμότερη ήταν η ρύθμιση που πρότεινε η Ομάδα εργασίας ΥΠΕΣΔΔΑ και υιοθέτησε η ΕΕΔΑ, «να τροποποιηθεί καταλλήλως το άρθρο 354 ΚΠΔ, ώστε με τη χρήση οπτικοακουστικών μέσων να καταστεί δυνατή η εξέταση και εκείνων των μαρτύρων (ιδίως των ανηλικών), των οποίων η αυτοπρόσωπη εμφάνιση στο δικαστήριο πιθανολογείται ότι θα τους προκαλέσει σοβαρή ψυχική αναστάτωση».

Συμπερασματικές παρατηρήσεις:

Παρ' όλες τις βελτιώσεις του ΣχΝ, ισχύουν ακόμη οι παρατηρήσεις της ΕΕΔΑ και του ΣΔΓ, σε ό,τι αφορά τη διπλή αντιμετώπιση του προβλήματος της ενδοοικογενειακής βίας. Ειδικότερα:

Ποινική αντιμετώπιση: Επαναλαμβάνουμε ότι η νομοτεχνικά ορθότερη και αποτελεσματικότερη μέθοδος είναι η **ένταξη των ρυθμίσεων μέσα στον ΠΚ και τον ΚΠΔ**. Το ΣχΝ που κατατέθηκε στη Βουλή είναι μια καλή αρχή, αλλά **πρέπει απαραίτητα να ακολουθήσουν οι αναγκαίες προσαρμογές των Κωδίκων**.

Γι' αυτό, αφού βελτιωθούν και συμπληρωθούν, **κατά τα προτεινόμενα πιο πάνω, οι διατάξεις του ΣχΝ, πρέπει, αμέσως μετά την ψήφισή του, να ζητηθεί από τις υφιστάμενες επιτροπές τροποποίησης του ΠΚ και του ΚΠΔ να εντάξουν τις διατάξεις του στους Κώδικες αυτούς.**

Υποστηρικτικά μέτρα: Χαιρετίζουμε τα νομοθετικά μέτρα που έλαβε το ΥΠΕΣΔΔΑ κι εκείνα που προτίθεται να λάβει, σύμφωνα με την από 8.8.2006 Εισήγηση του Υπουργού ΕΣΔΔΑ στην Κυβερνητική Επιτροπή (αύξηση των συμβουλευτικών κέντρων του ΚΕΘΙ, παροχή αρμοδιότητας στους Δήμους και τις Κοινότητες για ίδρυση και λειτουργία υπηρεσιών συμβουλευτικής στήριξης των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας και δημιουργία Ξενώνων/καταφυγίων για την προσωρινή φιλοξενία τους, με το νέο Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα, καθώς και παροχή ανάλογων αρμοδιοτήτων στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση με το σχέδιο Κώδικα για τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, και η δυνατότητα επιχορήγησης σχετικών δράσεων ΜΚΟ).

Τα μέτρα αυτά θα συμβάλουν πολύ σημαντικά στην προληπτική και κατασταλτική αντιμετώπιση του κοινωνικού προβλήματος. Για την αποτελεσματική υλοποίησή τους, θα πρέπει να ενισχυθούν οι ΟΤΑ και οι Νομαρχίες με τις κατάλληλες κοινωνικές υπηρεσίες, όπως προτείναμε (σώμα οικογενειακών κοινωνικών λειτουργιών), και να διατεθούν τα απαιτούμενα κονδύλια για την οργάνωση των αναγκαίων υπηρεσιών.

28 Αυγούστου 2006

4. Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας, Η αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας, Τυπογραφείο Ελληνικής Αστυνομίας, Απρίλιος 2005.